

kod običnih građana, pa zato može da tvrdi da je ćutanje Nemaca značilo podršku genocidu. Finkelštajn, pak, navodi da postoji u literaturi dosta dokaza da se većina Nemaca nije slagala sa fašističkim antisemitizmom i da su odbijali da se pridruže pogromima nad Jevrejima (Bankier). Spontani nemački antisemitski ispadi su, štaviše, bili retki, i bilo je manje podrške naroda rasističkom antisemitizmu nego na američkom jugu. Stoga je ironična tvrdnja Goldhagena "da Nemce ne treba karikirati ". A ubedljiv protivargument Goldhagenovoj homogenizaciji nemačkih dželata je šarolikost nemačkih žrtava koju je sam naveo.

Goldhagen se u odgovoru ograničio na opovrgavanje Birnove ocene njegove knjige izbegavajući raspravu o arhivskom materijalu (Goldhagen 1997). Trudio se da pokaže da je Birn izvrnula sadržaj i poruke knjige. To treba pokazati čitaocima jasno, a pošto arhivski materijal nije dostupan čitaocima rasprava oko njega ne može ubediti citaoce. Odbio je da ulazi u raspravu oko arhivskih izvora tvrdeći da je Birnova sebe i svoj prilog sama diskreditovala. Manir Betine Birn je sudski, ona nastupa kao tužilac, a neki njeni prigovori (da je holokaust satanizovan, da su stvarni događaji vrlo relativisani, jezik maliciozan i prepun opisa grozota, pri čemu su Nemci prikazani na nediferenciran rasistički način) krajnje su retorični. Dokumenta koja navodi Birn su nereprezentativna, to su falsifikati bez dokaza, kao na primer, ocena da je Goldhagen tvrdio da su nacisti "ostvarili teleologiju nemačke istorije". Tu je Goldhagenu najbolji arbitar Habermas i njegova izričita ocena da je u knjizi reč o političkoj kulturu, tj. onome što se može menjati (a ne o biologiji). Dalje, namera mu nije bila transistorijska, kako tvrdi Birn, da govori o nepromenljivoj brutalnoj prirodi Nemaca. Smatra da je to prigovor koji ga tereti za rasizam i odbacuje ga. Uopšte tvrdi da su prigovori o njegovim neosnovanim uopštavanjima u stvari fikcije same Birn. Poriče da je koristio samo 200 izveštaja tvrdeći da je pregledao više hiljada, navodeći da cilj njegovog istraživanja nije bila "društvena pozadina" ustanova koje je proučavao nego njihova ideološka srodnost sa režimom ustanova. Tvrdnju Birnove da je on samo pretendovao na empirijski rad, ali da je u tome promašio, Goldhagen naziva retoričkim trikom. Misli da je u njegovoj knjizi u dovoljnoj meri istaknuta i brutalnost prema nejevrejskim zatvorenicima. Ni ova polemika nije lišena Goldhagenove aroganosti. Odbacio je sve prigovore, a kritičare omalovažio: Finkelštajna je nazvao "neofitom", a Birn je po njemu antisemita.

Premda prilično izdiferencirana naučna strana rasprave oko Goldhagena nije na konstruktivan način suočila različite pristupe, niti je argumentacija sučeljena na dovoljno hladan način, a još manje se može reći da je istina nepobitno osvetljena. Izneti su oštri argumenti koji su na ne manje rezolutan način poricani. Kada je o naučnoj strani rasprave reč ostaje utisak o nepomirljivoj suprotnosti između pristupa, a ne o njihovom konstruktivom dopunjavanju.

Kritiku Finkelštajna i Birnove trebalo bi po suštini i namerama odvajati od žestokog negiranja Goldhagenove studije od strane konzervativnih antisemita, "Holokaust-revizionista" okupljenih oko kalifornijskog časopisa Journal of Historical review. Ova međunarodna revizionistička antisemitska struja trudi se da prikaze Aušvic kao veliku laž u službi cionističkog mita. U osvrtu na Goldhagenovu knjigu stoji da je reč o zloj knjizi punoj mržnje prema Nemcima (Weber 1996). Najpre, tvrdi se da je apsurdna "porodična cifra" o 6 miliona ubijenih Jevreja. Zatim knjiga je prepuna arogantnih etnocentričnih komentara o jedinstvenom i neuporedivom zločinu nad Jevrejima. Jer Staljin je, kaže Čarls Veber, ubio više Ukrajinaca 1932-33, nego Hitler Jevreja 1942-45. Sporni su u knjizi navedeni dokumenti,